

LIGA HARSONA

A Független Szakszervezetek Demokratikus Ligájának Tájékoztatója

Budapest, 1991. november

A TB önkormányzatról

FIDESZ

SZDSZ

A LIGA Országos Választmánya határozatban fejezte ki neheztelését amiatt, hogy az Országgyűlés Szociális Bizottsága olyan előterjesztést fogadott el, amely bizottsági felügyelet alá helyezné a TB Önkormányzatokat. Az előterjesztő *Frajna Imrét*, a FIDESZ országgyűlési képviselőjét arról kérdezem: mi volt a megfontolás az előterjesztés mögött?

– Ha valaki elolvasta a FIDESZ nem túl széles körben ismert programját, akkor ott megtalálhatja, hogy a társadalombiztosításban nem tekintjük lényeges elemnek az önkormányzatot. A mostani javaslatunk ennek szellemében fogalmazódott. A társadalombiztosítás jelentős átalakításra szorul. Szerencsétlennek tartanánk, ha az átalakítást a tető cserepezésével kezdenénk, vagyis mielőtt a struktúrájáról végleges döntés születne, egy irányító önkormányzati szervezetet helyeznénk a társadalombiztosítás tetejébe.

Annyiban komplikált a dolog, hogy ezt most a bizottság jórésze támogatta. Ez meglepő volt, hiszen kb. két éve gyakorlatilag egyedül küzdünk az ügyben, hogy ezt a bizottság valahogy nyélbe üsse. Talán néhány előző bizottsági ülés keserű tapasztalata okozhatta, ahol a kormány minden jobbítási kísérlete csak még rosszabbá tette a helyzetet.

– A LIGA Országos Választmánya neheztelését fejezte ki amiatt, hogy az Országgyűlés Szociális Bizottsága a TB önkormányzatokkal kapcsolatban nem vette figyelembe a munkavállalói érdekképviseleti szervezetek közös véle-

ményét és kívánságát. A LIGA állásfoglalása eléggé sommasra sikeredett, hiszen *Havas Gábor*, az SZDSZ képviselője úgy tudja, hogy a bizottságban kissé árnyaltabbak voltak az álláspontok.

– Az SZDSZ valóban sérelmezte ezt a sommas állásfoglalást, mert az SZDSZ az első pillanattól kezdve nagyon határozottan és egyértelműen az önkormányzatok mielőbbi létrehozása mellett volt. Ezzel kapcsolatban legalább egy tucat felszólalásunk hangzott el a parlamentben, és nagyon örültünk, amikor az ÉT-ben megegyezés született arra nézve, hogy a TB önkormányzati választásokat összekapcsolják a szakszervezeti választásokkal. Örülünk, hogy ebben

Mit szólna ehhez, Imre?

konszenzus volt, hogy ebbe még az MSZOSZ is belement. Ezért, logikus módon, a Bizottságban a leghatározottabban szembe fordultunk a FIDESZ javaslatával, amelyet egy nagyon kártékony, technokrata javaslatnak tekintünk, különösen ebben a helyzetben, hogy létrejött ez a bizonyos ÉT-megállapodás. A körülmények szerencsétlen összejátszása

FIDESZ

– Ennek a jobbító szándéknak azért ellene mond, hogy az érdekeltek talán mégiscsak jobban el tudnák dönteni, hogy hol és mikor kellene hozzányúlni az alapok újrarakásához, mint egy felülről rátelepített bizottság. Nevezetesen azok, akik –, hogy úgy mondjam – a befizetéseket eszközlik, tehát a munkálátók és a munkaadók érdekvédelmi szervezetei. Magyarán: nem gondolja-e, hogy az önkormányzati elv legalább annyira fontos, mint a szakszervezet?

– Az önkormányzati elv roppant vitatott elv, főleg ebben az esetben. Hiszen itt arról van szó, hogy adó formájában az állam behajt pénzeket, amiket a törvény által meghatározott feltételek mellett kioszt. Ugyanezen logika alapján a költségvetés fölé is lehetne önkormányzatot helyezni, vagy bármiféle állami kiadás vagy alap fölé. Tehát ez önmagában nem indoka az önkormányzatnak, hogy itt befizetők meg ellátottak az érintettek, akik ráadásul több tekintetben nem is azonos csoportot alkotnak.

De nem ez volt a fő indoka ennek a javaslatnak. Miután ez a bizottság, amit javaslunk, egy igen szűk kompetenciával rendelkező bizottság, ha az összetételét nem vizsgáljuk, akkor egy nagyon gyenge önkormányzatnak lenne tekinthető. Ennek pusztán az átalakítás szervezeti levezénylése a feladata. Nem hozhat olyan politikai döntéseket, amelyek a Parlament feladatai lennének egy létező önkormányzat esetén is.

Az érdekegyeztetés folyamata az ÉT-n keresztül jelenleg is adott, és ezeket a kérdéseket általában a kormányzat oda viszi. Az eddigi tapasztalatunk viszont az ÉT-vel is az, hogy igen nehezen születnek meg az egységes állásfoglalások az oda vitt kormánydöntésekkel kapcsolatban. A társadalombiztosításnál ráadásul nemcsak lényeges változásokat kellene hozni, hanem gyorsakat is.

– Az eddig elhangzottak mellett van egy szűkebben vett, ha úgy tetszik, szakszervezet-politikai kérdés, amellyel megintcsak szembekerült ez a javaslat. Nevezetesen az, hogy éppen a TB Önkormányzatok ügye mozdította ki a régóta húzóódó, keserves állóháborúból a szakszervezeti szövetségeket. Úgy néz ki, hogy az MSZOSZ elfogadja a szakszervezetek közötti választást, amelyet korábban elutasított, amennyiben ez a TB

Önkormányzatokra vonatkozik. Nem gondolja-e, hogy javaslatával, jóllehet szándéktalanul, ezt is sikerült megtorpedóznia? Egyáltalán: volt-e tudomása arról, hogy egy ilyen egyezség született a szakszervezeti szövetségek között?

– A javaslat benyújtásakor nem volt tudomásunk erről a tényről. A javaslat egyébként nem gátolja meg ezt, csupán azt az egy egyezséget gátolja meg, miszerint már január 1-jétől paritásos alapon delegálnának a szakszervezetek, és aztán a választások arányai szerint cserélgetnének. Az önkormányzat felállításának a legfőbb akadálya a bizottsági tapasztalatok szerint az volt, hogy nem voltak meg a szakszervezeti választások, ezért a szakszervezetek súlyát nehezen lehet megállapítani, és a delegálásukhoz elég képtelen ötletek merültek fel, hogy kiket kellene még bevonni ebbe. Ugyanez a patthelyzet volt – talán emlékeznek az olvasók –, amikor a pártok választás előtti költségvetési támogatásáról volt szó, amikor senki nem tudta, hogy melyik párt mekkora erőt képvisel. Akkor elég szerencsétlenül a taglétszám-bevallás alapján történt az elosztás, amiről – mármint a bevallásról – aztán kiderült, hogy jórészt hamis lehetett.

– Ha jól értem, akkor a javaslatnak az a lényege, hogy csak addig felügyelne ez a bizonyos szakbizottság a TB Önkormányzat működését, amíg a szakszervezeti szövetségek közötti választásokra sor nem kerül. Ennek viszont az mond ellent, hogy lassan november közepét írunk, és a választásokra, ha minden jól megy, legkésőbb májusban sor kerül. Elegendő lesz-e ez a néhány hónap arra, hogy lényeges döntéseket hozzon majd ez a bizottság?

– Úgy néz ki, hogy politikai konszenzus van az ügyben, hogy ketté kell választani a nyugdíjbiztosítást és az egészségügyi biztosítást. Azt hiszem, hogy fél év alatt a szervezeti változtatásokat le tudja majd ez a bizottság vezényelni. Ebből a szempontból valószínűleg nem lenne haszontalan ez a javaslat, már csak azért sem, mert a két önkormányzat koncepciója elfogadottnak tűnik, szemben az ÉT álláspontjával, mely egy egységes önkormányzatot szeretne, szintén az átmenetiségre való tekintettel.

Beszélgetőpartner: Szilágyi Sándor

SZDSZ

folytán az SZDSZ tagjai közül egyedül voltam a Bizottságban, de én bizony keményen ellene szavaztam, s hozzá kell tennem, hogy az MSZP képviselője, Kovács Pál is ellene szavazott ennek a javaslatnak. Persze ha az SZDSZ és az MSZP összes bizottsági tagja jelen lett volna, akkor is kisebbségben maradunk, mert a kormánypártok igen nagy lelkesedéssel fogadták a FIDESZ javaslatát.

– Az előbb „technokrata szemléletű” FIDESZ javaslatot említett. Mire kell gondolnunk?

– A FIDESZ lényegében azt javasolta, hogy amíg nem jön létre a TB végleges önkormányzata, addig egy tíztagú felügyelő bizottság irányítsa a TB-t. Ez tulajdonképpen azt jelenti, hogy egy szűkkörű szakmai testület fogja levezényelni azt az átalakulást, melynek a TB-n belül mindenképpen végbe kell mennie, hiszen itt nagyon radikális reformokról van szó.

Azt gondolom, hogy ez egy nagyon kényelmes és nagyon kártékony álláspont. A döntéseket így valószínűleg könnyebb meghozni, és tűnhetnek szakszerűeknek is. Valójában mégis arról van szó, hogy egy olyan kérdés kapcsán, amelyben így vagy úgy az egész társadalom érdekelt, kizárják a társadalmat, illetve a társadalom különböző csoportjainak a képviselőit. Ennek a bizottságnak a tagjait a Parlament választaná meg, és az ÉT tagjainak összesen két helyet – egyet a munkáltatóknak, egyet a munkavállalóknak – biztosítana a FIDESZ által javasolt szisztéma.

– Jól érzékelem, hogy itt nem szűkebben vett politikai, hanem politikafilozófiai, szemléletbeli különbség van a két párt között?

– Nem merek ilyen messzire menni, de az tény, hogy nagyon élesen szemben áll a két álláspont egymással. Feltételezem – különböző egyéb jelek alapján is –, hogy emögött politikafilozófiai eltérés is felfedezhető.

A világ szabad szakszervezetei és a LIGA

A világ országaiban sokféle szakszervezet van. A legtöbben közülük abból a munkásmozgalomból fejlődtek ki, amelyből az I. világháború idején Lenin kiszakította a kommunista mozgalmat. Miközben az eredeti osztályharcos hagyomány szociáldemokrata irányú szakszervezetei kialakították a dolgozók érdekvédelmének hatékony módszereit és intézményeit, amelyek ma minden fejlett társadalomban működnek, a Szovjetunió, majd Kelet- és Közép-Európa országai, végül pedig több ázsiai és afrikai ország, valamint Kuba olyan szakszervezeteket hoztak létre, amelyek az állam és a termelés érdekét szolgálták a dolgozók érdeke helyett. (Magyarországon ez úgy történt, hogy a szakszervezeteket 1948-ban a kommunista párt irányítása alá helyezték és ágazati szakszervezetekké alakították.)

A múlt század végének osztályharcos hagyományából kinőtt szakszervezeti mozgalmak hozták létre a Szabad Szakszervezetek Nemzetközi Szövetségét (SZSZNSZ). Amikor 1988-ban, vagyis 40 év után újra létrejött az első szabad magyar szakszervezet, a TDDSZ, egyik első dolga volt, hogy kapcsolatba lépjen a szabad szakszervezetek nemzetközi családjával. A LIGA alapítói és későbbi tagjai egyaránt e hagyomány folytatóinak tartják magukat.

Az SZSZNSZ-t – mint annyi más nemzetközi szervezetet – meglepték a volt „szocialista” országokban bekövetkezett változások, különösen a szakszervezeti mozgalom feldarabolódása. Sokkal egyszerűbb lenne a helyzet, ha mindegyik országban olyan erős új mozgalom jött volna létre, mint a lengyel Szolidaritás, amelyet már 1982-ben felvettek az SZSZNSZ-be, vagy ha egy csapásra át lehetett volna venni a hatalmat a volt kommunista szakszervezetekben, mint Csehszlovákiában. De Bulgáriában, Romániában, Albániában és Magyarországon másképp alakultak a dolgok: több szakszervezet működik egymás mellett.

Nyugat-Európa erős szakszervezeteit – a német DGB-t, a skandinávokat, az osztrák ÖGB-t és másokat – nyugtalanítja a munkásság megosztottsága. A magyar szakszervezetekkel kapcsolatos álláspontjukat emellett az is befolyásolja, hogy egy bő évtizeden át a SZOT jelentette számukra az egyetlen tárgyalóképes szervezetet a kommunista országokból. Nincs csodálkozni valónk, hiszen itt élünk: tudjuk, hogyan sajtótították el a magyar kommunista rendszer vezetői az „európai stílust”, és hogyan próbálták ezt rendszerük fenntartására felhasználni. Az SZSZNSZ úgy döntött, hogy tanulmányozza ezeknek az

országoknak a szakszervezeti mozgalmát, és várja a helyzet kibontakozását, mielőtt végleg kialakítja az álláspontját.

A LIGA tudomásul vette a külső értékelés nehézségeit, és elismerte a helyzet bonyolultságát. Képviselői, ahol csak jártak, mindenütt igyekeztek megértetni a magyar szakszervezeti változások irányát. Mi természetesen ragaszkodunk a szabad szakszervezetek hagyományához, hiszen ez elvi kérdés. A LIGA Tanácsa 1990 májusában határozatban fogalmazta meg, hogy a LIGA kérni fogja a felvételét az SZSZNSZ-be. Ezt a döntést az ideiglenes konferencia megerősítette.

Az SZSZNSZ és tagszervezetei részéről kétféle biztatást és segítséget kapunk. A tavaly novemberben Magyarországon járt helyzetteltáró küldöttség jelentése alapján az SZSZNSZ vezető testülete úgy döntött, hogy idén szeminarium-sorozattal segíti a LIGA-t. (Ennek utolsó rendezvényeként október végén a nők helyzetéről és érdekvédelméről tartottak szeminariumot Budapesten.) A képzés nemcsak a LIGA tagjainak szól, de a LIGA Akadémia szervezte. A küldöttség tagjai viszont azt is igyekeztek megértetni velünk, hogy véleményük szerint a privatizáció és a piacgazdaság viszonyai között a magántulajdonosokkal, de az újfajta állami tulajdonnal szemben is csak nagy és erős szakszervezet lehet sikeres, azaz: „egységben az erő”. Ennek jegyében szerveztek kétnapos konferenciát szeptemberben Budapesten valamennyi magyar szakszervezet részvételével az átmenet szociális és gazdasági problémáiról. Itt a közös fellépés lehetőségeinek felkutatására hívtak fel.

A MSZOSZ azzal javította pozícióját a nemzetközi porondon, hogy több tagszervezetének sikerült felvételt nyernie a szabad szakszervezetek nemzetközi szakmai szövetségeibe: pl. a vasasoknak, a bányászoknak. (Az autonómok közül a vegyipari szakszervezet tagja egy ilyen szövetségnek.) Ehhez részben a fennmaradt kapcsolatok, a nagy pénzfordítással folytatott nemzetközi tevékenység, a taglétszám, és néha a nemzetközi tagdíjfizetési képesség (valutában) segítette hozzá őket. Bejutván ezekbe a szövetségekbe, új pozícióikat arra használják fel, hogy egységbontónak, a kormányt és a munkáltatókat szolgálónak tüntessék fel a LIGA-t, és durva állami támadásnak a szakszervezetek közötti esélyegyenlőséget célzó új törvényeket.

A LIGA ez ellen keveset tudott tenni. Szakmai szövetségeink viszonylag újak, még nem elég erősek, így csak kevés nemzetközi szövetségben vannak tagjaink. De ahol vannak, ott sem használják ki helyzetüket a volt kommunista szer-

vezetek manővereinek ellensúlyozására. Jó példa erre, hogy bár mind a TDDSZ, mind az IKV-sok demokratikus szakszervezete tagja a FIET-nek, nemcsak szó nélkül hagyták a volt kommunista kereskedelmi szakszervezet felvételét, hanem azt sem „vették észre”, hogy azok félrevezetéssel és hazugsággal megnyerték a nemzetközi szövetséget egy olyan rendezvénynek, amelyet aztán egyértelműen ellenünk használtak ki.

A volt kommunista szakszervezetek ellentámadásának betetőzéseként a szeptemberi budapesti SZSZNSZ konferencia után a MSZOSZ és az ASZOK (Autonóm Szakszervezetek Országos Koordinációja) benyújtotta felvételi kérelmét a SZSZNSZ-hez. Ezt annál könnyebben megtehették, mert hivatkozhatnak tagszervezeteik jelenlétére a nemzetközi szakmai szövetségekben.

A LIGA Választmánya megtárgyalta ezt a fejleményt, és úgy értékelte, hogy elsősorban presztízs- és befolyásnövelő manőverről van szó. Ezek a szervezetek meg akarják előzni ezzel a lépéssel a szakszervezetek közötti választásokat, amelyeket a XXVIII. sz. törvény előír. Előbb akarják elfogadtatni magukat a legmagasabb nemzetközi szinten, mintsem bizonyítottak volna a munkahelyek szintjén.

A LIGA nem kívánja követni őket ebben. Ezek a szervezetek két éven át nem voltak hajlandók egyenjogú tárgyalásokat folytatni velünk, és egyelőre még a törvény sem tudta erre kötelezni őket. Volt kommunista vezetők (nem kell felsorolnunk az ismert neveket) azt hiszik, ma is törvényen felül állnak, és nem állják erre hangolni szervezeteik tagságát sem. Pedig tudniuk kell, hogy saját érdekeik ilyen védelmével a dolgozók igazi érdekeit is veszélyeztetik. Arra játszanak, hogy nemzetközi védelemmel fedezzék magukat.

Mi komolyabban vesszük elveinket, és arra késztülünk, hogy a dolgozók a szakszervezetek közötti választásokon fejezzék ki akaratukat. A Szabad Szakszervezetek Nemzetközi Szövetségét nem a magyar szakszervezetek közötti hazai harc eszközeinek tekintjük, és helytelenítjük, ha bárki erre akarja felhasználni. Mi megértettük az SZSZNSZ nehézségeit egy tisztázatlan helyzettel szemben. Úgy látjuk, hogy a helyzet tisztázása a választások törvénybe iktatásával végső szakaszba lépett. A nemzetközi kapcsolatokat illető döntésünk közben mindvégig szilárd maradt: a megkezdő pillanatban a LIGA Ügyvivő Bizottsága is be fogja nyújtani a LIGA felvételi kérelmét az SZSZNSZ-hez, a Választmánytól kapott felhatalmazása szerint.

Csákó Mihály

OLASZ SZAKSZERVEZETEK AZ EGYSÉG FELÉ

Október 23 és 26 között tartotta 12. kongresszusát a CGIL (Általános Olasz Szakszervezeti Szövetség), a legnagyobb olasz szakszervezeti szövetség. A LIGÁ-t háromtagú küldöttség képviselte a kongresszuson Szalai József ügyvivő vezetésével és Vajda Miklós (Szállodás Szövetség) meg Szöllösi Erzsébet (LIGA nemzetközi oszt.) részvételével.

Nem lepődhet meg senki, hogy a LIGA egy kommunista szakszervezeti szövetségnél tett látogatást: az olasz kommunisták régóta másnyelvenek, mint a többiek (nemrég szocialista párttá is alakultak), és a CGIL szakszervezetei nem is tisztán kommunisták.

Ez a kongresszus a nagy fordulat pillanata volt az olasz szakszervezetek történetében: a szocialisták vették át a CGIL vezetését, a kommunista szárny kisebbségben maradt, de elfogadta a többség döntését. Ennek alapján elhatározottak tekinthetők, hogy a három olasz szakszervezeti szövetség egybeolvad.

Történelmi visszapillantás

A fejlemények értékeléséhez kell egy kis történelmi visszapillantás. A 2. világháború után Olaszországban is igen erős volt a Kommunista Párt mint az antifasiszta ellenállás fő ereje. Ám amikor a kommunista vezetés alatt álló szakszervezeti mozgalmat vezetői a Moszkvából létrehozott Szakszervezeti Világszövetségbe akarták bevinni, előbb egy keresztény, majd egy szocialista kisebbség vált ki – ezek egyesüléséből jött létre 1950-ben a CISL-et, az Olasz Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége. Azok a republikánusok és szocialisták, akik ezt a szövetséget túl kereszténynek tartották, az UIL-ba (Olasz Munkásszövetség) tömörültek.

Az ötvenes évek a CISL és a CGIL közötti harc jegyében teltek el, ami nem használt a munkásérdekek védelmének. Az érdekvédelem közös céljai és a kommunista párt változása – az „eurokommunizmus” megjelenése, később a proletárdiktatúra céljának feladása stb. – egyre inkább lehetővé tették a közeledést a szakszervezeti szövetségek között. 1960-tól egyre gyakrabban léptek fel együtt, 1972-től a három konföderáció (CGIL, CISL, UIL) szövetségre lépett, szervezeti különállásuk megtartásával, de a későbbi egyesülés céljával.

A kelet-európai változásokra a szövetségek nagyon hasonlóan reagáltak: igyekeztek segítséget nyújtani az új szakszervezeteknek, fenntartva régebbi (pl. SZOT-os) kapcsolataikat.

Kapcsolataink

A LIGÁ-nak már több mint egy éve egyre szorosabb kapcsolata van mind a három olasz szakszervezeti szövetséggel, amelyek nemzetközi téren már hosszabb ideje szorosan együttműködnek. Kapcsolataink részben az ún. „pentagonálé” (öt állam: Olaszország, Jugoszlávia, Magyarország, Csehszlovákia, Ausztria között létrejött együttműködési megállapodás) keretében fejlődtek, amely mára (Lengyelország bekapcsolódásával) „hexagonálé” alakult. Ebben a keretben az olasz szakszervezetek kormánytámogatást is kapnak a szakszervezeti együttműködés fejlesztésére.

A LIGA elsősorban a CISL építőipari és vegyipari szövetségével, oktatóközpontjával, a CGIL nyugdíjas szövetségével, egészségügyi szövetségével és a két konföderáció észak-olasz regionális központjaival áll kapcsolatban. Az UIL-

lal csak országos szinten van kapcsolatunk, de tudjuk, hogy a szakszervezeti oktatás terén ők a legjelentősebbek.

A CGIL feladta a kommunista vonalat, és az egyesülés mellett döntött. Várható, hogy az SZSZNSZ novemberi vezetőségi ülésén felveszi a szövetséget tagjai közé. (A CISL és az UIL már régóta tagjai az SZSZNSZ-nek.)

* * *

Üdvözljük az olasz szakszervezeti mozgalom egységesülését, és igyekezünk tanulságait hasznosítani. Reméljük, hogy a CGIL felvétele a SZSZNSZ-be elősegíti majd, hogy nyugati barátaink még jobban megértsék a kelet-európai szakszervezeti mozgalom vajúdságát, hiszen az olasz történelemben negyvenhárom évig tartott – szétváláson, testvérharcon és végül fokozatos egyesülésen át – a kommunista szakszervezeti hagyománytól való elszakadás.

sz.e.

NEMZETKÖZI KAPCSOLATAINK HÍREI

Forgács Pál, a LIGA elnöke október végén Izraelbe látogatott, a HISTADRUT szakszervezeti szövetség meghívására. A HISTADRUT komoly támogatást tudna nyújtani aktivisták és szakértők képzésében, ráadásul magyar nyelven. Az egyetlen gond az útiköltség előteremtése jelenti, amit szokás szerint az utazó félnek kellene állnia. Elnökünk az együttműködés lehetőségeiről és módjairól tárgyalt.

Öt hétig tartózkodott Magyarországon a LIGA átképzési tevékenységének segítésére Judy Fitzgibbon és Steve Ingram, az AFL-CIO két szakértője. Az ország több pontjára látogattak el, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyétől Baranyáig. Mindvégig elkísérte őket és igyekezett sokat tanulni tőlük Benyó Béla, a LIGA főállású átképzési szakértője. Többször találkoztak a LIGA más szakértőivel és képviselőivel, Dávid Jánossal, Papi Attilával, Agócs Judittal, Tóth Andrással és Csáková Mihállyal.

Október végén néhány napot Magyarországon töltött Richard B. Freeman professzor, az AFL-CIO gazdasági szakértője, aki jelenleg a London School of Economics munkatársa. Programját a LIGA szervezte. A LIGÁ-ban találkozott Szöllösi Erzsébettel és a LIGA Akadémia igazgatójával, Réti Tamással. Meglátogatta a Munkaügyi Minisztériumot és a Munkaügyi Kutató Intézetet, valamint az Érdekegyeztető Tanács munkavállalói oldalának irodáját, ahol Garzó Lillával beszélt. Végül Csáková Mihály ügyvivőnek összegezte tapasztalatait: Magyarország gazdasági perspektíváját nem látja sötétnek, de a szakszervezeti helyzetet nagyon nehéznek ítéli,

a volt kommunista szervezetek magatartása miatt.

A Nemzetközi Vegyipari Dolgozók Szövetségének főtitkára levélben kifogásolta, hogy a LIGA egyes tagszervezetei olyan röplapokkal támadták a szövetséghez tartozó magyar autonóm szakszervezetet, amelyet csak a szakszervezetek felszámolására törekvő amerikai munkáltatók szoktak használni. Fel szólította a LIGÁ-t, hogy hagyjon fel az ilyen kampányeszközök használatával, és jelezte, hogy képviselőjük nemsokára személyesen be fogja mutatni a dokumentumot a LIGA irodájában.

Az osztrák szakszervezetek meghívták a LIGÁ-t a nők helyzetével foglalkozó konferenciára. A LIGA női szekcióját Dr. Kuppecz Erzsébet (TDDSZ) képviselte.

Október 30-tól november 2-ig európai ifjúsági konferenciát rendezett a LIGA ifjúsági szekciója és a SZISZ, az Európai Szakszervezetek Szövetsége és a Friedrich Ebert Alapítvány támogatásával Sopronban. A két magyar szervezetet 15-15 fiatal képviselte, és tíz külföldi résztvevő érkezett. A SZISZ képviselői között – az előzetes feltételek elfogadása ellenére – idősebbek és az MSZOSZ munkatársai is megjelentek. Mivel a rendezvény egy volt SZOT üdülőben zajlott, a LIGA fiataljainak jó alkalmuk volt megmutatni, mi is az „SZOT-vagyon”. A rendezvényen egyébként a magyar fiatalok legégetőbb problémáiról: a munkanélküliségről, a szakképzés és az átképzés nehézségeiről, a lakáshoz jutás kilitástalan-ságáról volt szó. A vitáról és eredményeiről a LIGA ifjúsági szekciója tanácskozással szervez.

nko

Október elején a LIGA-Akadémia vendége volt Gary Horton, az AFL-CIO szervezési osztályának munkatársa. Ittléte alatt több helyszínen tartott nagy-sikerű tanfolyamokat az országban, így Csongrádon részt vett a szakszervezeti jogokról és a participációról tartott háromnapos ICFTU tanfolyamon, Székesfehérváron Steven Slezakkal közösen két napig a szakszervezetei választásokról, kampánytechnikákról beszélt vidéki szervezőinknek, végül ellátogatott a LIGA gyöngyösi és debreceni területi irodáiba is. A tanfolyamoknak nagy mozgósító hatásuk volt, ami főként Gary személyiségének köszönhető, aki nem más, mint:

A NAGY MÁGUS

Nők egymás közt

Egyedül érkeztem a női munkavállalók részére szervezett szemináriumra. Egy gyönyörű teremben 26 nő foglalt helyet. Leültem közéjük, és beszélgetésbe fogtam baloldali szomszédommal, de ő csak bájosan mosolygott rám. Rájöttem, hogy nem beszél magyarul.

A bemutatkozás során derült ki, hogy a szeminárium holland, svéd, USA-ból jött előadók közreműködésével, és Lois Stewart-nak, az ICFTU/SzSzNSz titkárnak a vezetésével zajlik, akik közénk vegyülve beszélgetések, viták során cserélték ki tapasztalataikat. Szinte „nővéreiké” fogadtak bennünket, náluk így nevezik egymást a női szakszervezeti tagok. Tanácsot kaptunk tőlük, hogy milyen akciókkal és munkamódszerekkel tudjuk képviselni a női munkavállalók érdekeit, hogy a munkahelyeken férfiakkal egyenlő feltételek között dolgozhassanak, és megkapjanak minden segítséget ahhoz is, hogy kitűnő családanymák lehessenek.

Éreztük szolidaritásukat, erőt adtak, hogy megszervezhessük a LIGA-szakszervezetekben a női tagozatot. Bízom benne, hogy megyémben sok helyen sikerül női tagozatot alakítanom.

A szemináriumból sok élménnyel és „nővérrel” távoztam.

Sánta Jánosné, Margó

Kunság Volán Vállalat Független Szakszervezete
Kiskunfélegyháza

NŐI TAGOZAT A LIGÁ-BAN

A kollektív szerződésben biztosítandó női munkavállalói jogok

1. A család ellátását lehetővé tevő munkaidők biztosítása
 - részmunkaidős foglalkoztatás teljeskörű munkavállalói jogokkal
 - rugalmas munkakezdés, csúsztatott munkakezdés
2. A terhes anyák számára biztosítani – azonos bér- és munkafeltételek mellett – a terhességre nem ártalmas munkahelyet.
3. A gyes-ről, gyed-ről visszatérő anyák kötelezően kapják vissza korábbi munkakörüket, és bérük a távollét időszakában is tartson lépést a hasonló beosztásban dolgozókéval
4. A család egyetlen keresőjét ne lehessen elbocsájtani (gyermeküket egyedül nevelők, munkanélküliek hozzátartozói stb.)
5. A régi (törzsgárda) dolgozók az elbocsátásoknál védettséget élvezzenek
6. Azonos beosztásba, azonos képzettséggel ne lehessen az újonnan felvett munkavállalóknak magasabb bért ajánlani. Ha csak magasabb bérért kapni új dolgozót, akkor a régi dolgozók bérét is a piaci szintre kell emelni
7. Az izemorvosi rendszert lehetőség szerint fent kell tartani. Vitás kérdésekben (munkahelyi károsodás, megelőzés, betegállomány megtérítése, balesetek stb.) a szakszervezetnek legyen joga – a munkaadó költségére – szakorvost vagy egészségügyi szakértőt alkalmazni, felkérni
8. A szakszervezetnek legyen javaslattevő, egyetértő és vétőjoga munkavédelmi kérdésekben
9. A szakszervezet kapjon szerepet az átképzés, kiképzés szervezésében átszervezések, munkanélküliek esetében. (A szakszervezet a maga anyagi eszközeivel és központi források megpályázása révén vehet részt ebben a munkában.)
10. Rögzíteni kell, hogy a bedolgozók a bejárókkal azonos jogokat és juttatásokat élvezzenek.
11. Lehetőséget kell adni a nők számára is, hogy magasabb beosztásba, jobban fizető állásokba kerüljenek.

Kedves Barátaink !

Most, hogy egy igen törekeny kompromisszum megkötése után pillanatnyi lélegzethez jutottunk, szeretnénk megköszönni nektek, hogy a Magyar Nemzet sztrájkolóinak ügyét magatokénak érezve szolidaritásotoknak több módon is hangot adtatok. Támogatásotok, ez meggyőződésünk, hatékony segítséget jelentett harcunkhoz.

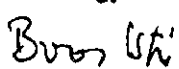
Nemcsak a sztrájkunk idején megnyilvánuló szolidaritást köszönjük most meg, hanem azt a segítséget is, amelyre a további tárgyalások során minden bizonnyal szükségünk lesz, s amit ugyancsak felajánlottatok néhány nappal ezelőtt.

Itt kívánjuk leszögezni, hogy a későbbiekben, ha szükségét látjátok, mi is szolidárisak leszünk jogos követeléseitekkel.

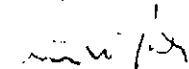
Budapest, 1991. október 16.

Baráti üdvözléssel:

A Magyar Nemzet volt sztrájkbizottságának tagjai:

Boros István

Kertész Péter

Murányi Gábor

LIGA HARSONA

Lapzárta minden hónap 3-án.
Megjelenik minden hónap
15-én.

Várunk kéziratokat a
tagszervezetek életéről,
gondjairól, örömeikről,
sikereikről.

Szeretnénk beindítani A
LIGA Hócipője rovatunkat -
ehhez fotót, szösszenetet,
karikatúrát várunk.

Együttal minden LIGA-tagot
kérünk: olvassa a

Népszavát, és ne legyen
rest: írja meg a véleményét.
Az olvasói levél rövid, max.
másfél oldal legyen, és egy
levélbe csak egy problémát
sűrítsünk bele. Apropos: az

elején ne sokat
lacafacezzunk, hanem bele a
(téma) középsőbe! Egy
másolatot pedig a levélíró
küldjön el Szilágyi
Sándornak, a LIGA-iroda
címére.

Liga-Akadémia hírek

November 2-3, Veszprém:

Alapvető ismeretek szakszervezeti ak-
tivisták számára.

LIGA-Akadémia megyei tanfolyamok I.

Előadó: Horváth János, Kende Ág-
nes és Réti Tamás.

November 16, Budapest:

Pénzügyi tanfolyam a szakszervezetek
gazdasági felelőseinek. Előadók:
Csáky Attiláné bérelszámoló és
munkaügyi, dr. Pintér Pálné, a
LIGA könyvelője, valamint Schrauf-
né Szegedi Anna pénztáros.

November 23-24, Sárovar:

Alapvető ismeretek szakszervezeti ak-
tivisták számára.

LIGA-Akadémia megyei tanfolyamok

II. Előadó: Kozák László, Réti Ta-
más.

November vége, Kisvárdá:

Tanfolyam a TUNGSRAM szakszer-
vezettel közösen a város munka-
erőpiaci helyzetéről, lehetőségeiről.

Meghirdettük második oktatóképző
tanfolyamunkat, melyre december 10-
ig várjuk a jelentkezéseket. A tan-
folyam januárban indul, és négy rész-
ből fog állni.

Novemberben felmérést készítünk a
szakszervezetek oktatási igényei-
ről, hogy a jövő évi oktatási prog-
ramot ennek alapján tudjuk kiala-
kítani.

A tanfolyamokra bárki jelentkezhet a
LIGA-Akadémián. További infor-
mációkkal, felvilágosítással szívesen
áll rendelkezésre

Kende Ágnes és Kozák László

LIGA iroda:

Független Szakszervezetek

Demokratikus Ligája

Cím: Budapest, 1071

Gorkij fasor 45. félemelet

Telefon: 142-4105, 142-6957,

Telefax: 1428143, Telex: 223441

LIGA Akadémia

Felvilágosítás egész nap:

Kende Ágnes, Kozák László

Jogsegélyszolgálat

hétfő: 12-14 óráig

péntek: 10-12 óráig:

Dr. Fuchs József, Dr. Halász Zsuzsa

szerda: 14-17.30 óráig:

Dr. Bálint Anna

Szervezési Osztály:

Horváth Lajos és Zsurkai Éva

Érdekvédelmi Osztály: Soós Gábor

Nyugdíjas szakszervezeti kongresszus Pesaróban

Pesaróban, szeptember 30-tól október 5-ig rendezte meg az olasz nyugdíjas szakszervezet, az SPI-CGIL XIV. kongresszusát. A hatalmas sportcsarnokot teljesen megtöltötte a több mint kilencszáz küldött, akik Olaszország különböző megyéit képviselték. A világ különböző országait huszonkilenc küldött képviselte. A volt szocialista táborból Magyarországon kívül csak a Szovjetunió vett részt a kongresszuson. Hiányoztak továbbá Ausztria, Németország, a skandináv államok és a Balkán országai.

A kongresszus központi témája a nyugdíjasok helyzete volt. A megnyitó beszédet Gianfranco Rastelli, a CGIL nyugdíjas szervezete, a SPI elnöke tartotta, majd Raffaele Minelli főtitkárhelyettes ismertette a kongresszus programját.

A kongresszus előadásából, hozzászólásaiból világossá vált, hogy szerte a világon ugyanazok a problémák foglalkoztatják a nyugdíjasokat és érdekképviselői szerveiket. Csak néhányat emelek ki közülük: a nyugdíjak értékállóságának megőrzése, a nyugdíjasok foglalkoztatottsága, a nyugdíjas korhatár kérdése. Ezért is szükség van nyugdíjas

szakszervezetre, melynek legfőbb feladata: minden körülmények között képviselni a nyugdíjasok érdekvédelmét; ennek érdekében minden olyan szervezetben, bizottságban jelen kell lennie, ahol a nyugdíjasok sorsáról döntenek.

Végezetül a fogadtatásról, a mindenre kiterjedő szíves vendéglátásról. Angol, francia, spanyol nyelvű tolmácsok álltak rendelkezésünkre, akik végig velünk voltak. Az ellátás és az elszállásolás kitűnő volt. Érkezésünk után két napot Rómában töltöttünk, vasárnap megmutatták a régi Róma emlékeit. Hétfőn Pesaroba való megérkezésünk után nyitották meg a kongresszút. Elvittek a szomszédos Urbinóba, és egész napos kirándulást tettünk Velencébe. Egyik este hangversenyt rendeztek a Rossini színházban, ahol külön köszöntötték a nyugdíjasokat. Szombaton a kongresszus bezárása után busszal mentünk vissza Rómába, ahonnan másnap indult a repülőgépjünk. A kongresszus nemcsak tanulságos volt, élményként is maradandó emlékeket hagyott bennünk.

Kispéter András
LIGA Nyugdíjas Bizottsága

A nyugdíjas vasutasok állásfoglalása

A LIGA keretében tartozó Vasutasok Nyugdíjas Bizottsága megdöbbenéssel értesült a Népszava október 7-i számából, hogy a MÁV társadalombiztosítási tartozása 20–30 milliárd forint. A cikk szerint a vasút nem azért nem fizet társadalombiztosítási járulékot, mert nem akar, hanem azért, mert nem tud. A vasút a fuvardíj tartozását a költségviselőktől nem tudja behajtani, mert azoknak sincs pénzüik, és ez a „sorbanállás” országos betegség. Hiszen a fuvardíjat nem fizető vállalatok is azért nem tudják tartozásukat kiegyenlíteni, mert ők sem kapják meg a kintlevőségeiket. Az ostor pedig most a végén csattan, és azzal fenyeget, hogy a nyugdíjak kifizetése van veszélyben.

A megoldást tehát nem a végén, hanem a gyökerében kell keresni, és olyan pénzügyi politikát kell kialakítani, amely biztosítja, hogy a sorbanállás kóros jelensége országosan felszámolódjék.

A vasút tett olyan intézkedést, hogy kintlevőségei ne növekedjenek. Megjelent a f.évi 38. sz. Közlekedési Közlönyben egy rendelkezés, amely szerint a jövőben „azoknál a gazdálkodó szervezeteknél, amelyek korábbi fuva-

rozásokból eredő fuvar költség-tartozásukat a vasútnál nem egyenlítették ki, a vasút kikötheti, hogy hitelezett fuvarlevéllel fuvarozott újabb küldeményeknél költségviselőként nem szerepelhetnek, vagyis küldeményeiket a vasút a jövőben csak készpénzfizetés ellenében veszi fel fuvarozásra.”

A nyugdíjasok után annak idején a SZTK-járulék befizetésére került, tehát méltánytalannak érzik azt a fenyegetést, hogy a nyugdíjak kifizetése veszélyben van. Ha már a nemzetgazdaság a régi befizetésekkel nem tud elszámolni, és a nyugdíjakat a jelenlegi dolgozók SZTK-járulékából kényszerül fizetni, ne a nyugdíjasokat büntessék! Javasoljuk, hogy a – vasúthoz hasonlóan – hozzanak olyan rendelkezést, amely szerint a jelenlegi dolgozók csak akkor kapjanak fizetést, ha egyben az SZTK-járulékot is kötelezően be tudják szolgáltatni.

A be nem fizetett SZTK-járulékok sorsa azonban csak a sorbanállás országos megszüntetésével, ennek a neurálgikus betegségnek a gyökeres felszámolásával oldható meg.

Dr. Papp Endre
LIGA Nyugdíjas Szervező Bizottsága

Beszámoló az „Idősek Világnapja” ünnepi megemlékezéséről

1991. október 1-jén az ENSZ határozatának megfelelően a LIGA Nyugdíjas Szervező Bizottsága megtartotta az alkalomhoz illő megemlékezési estélyt.

Az ünnepség megszervezésébe bekapcsolódtak a XIV. kerületben lévő tagszervezeteink, de Budapest más kerületeiből is voltak hasonlóan segítőkész tagszervezetek. A legaktívabb a Margitszigeti Szállodák Önálló Szakszervezete volt.

Az ünnepi megemlékezés két részből állt. Az első részben protokolláris köszöntések és üdvözlések hangzottak el, míg a második részben kulturális szórakoztató műsort biztosítottak az általános és középiskolás diákok.

Elsőnek Forgács Pál, a LIGA Elnöke üdvözölte a megjelenteket (180–200 fő), és felolvasta azt a levelet, melyet Göncz Árpád köztársasági elnök írt az idős polgárokhoz az Idősek Világnapja alkalmából. (Lásd előző számunkat – szerk.)

Az Önkormányzat részéről dr. Kutalik István a Népjóléti és Egészségügyi Minisztérium osztályvezetője, valamint Hegyaljai Pál, az Önkormányzat Népjóléti Bizottságának alelnöke üdvözölte a megjelenteket.

Az ENSZ képviselőjében dr. Gömbös Ervin mondott ünnepi köszöntőt.

Az ünnepi műsor második részében a kerület iskoláinak – a Radnóti Miklós és a Szent István Gimnázium – diákjai biztosítottak kedves és színvonalas műsort.

Az ünnepi est szervezésében a meghívott 25 legidősebb polgárunkat az első sorba ültettük (70–80 évesek), és a diákok virágcsokorral és vásárlási utalvánnyal köszöntötték őket.

A LIGA Harsona hasábjain is köszönetet szeretnénk mondani a szervezésben részt vevő és közreműködő tagszervezeteinknek, a középiskolák tantestületeinek és tanulóinak.

A LIGA Nyugdíjas Szervező
Bizottsága nevében
Makai György

LIGA

S Z A K S Z E R V E Z E T E K

EGYÉN ÉS TÁRSADALOM

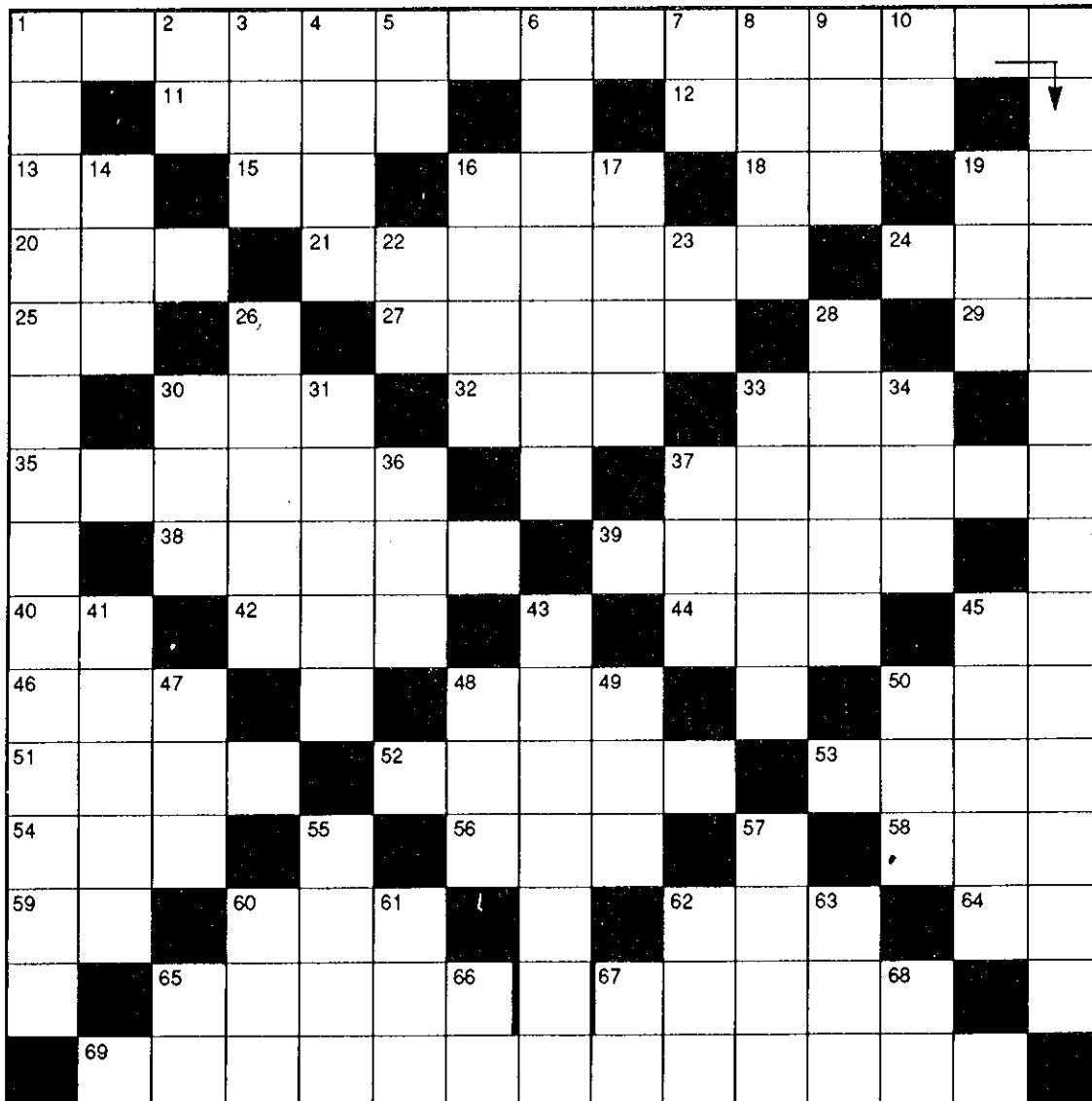
A vízszintes 1. és 69. sorokban van elrejtve Széchenyi István mondása. Ezt kérjük beküldeni december 31-ig.

VÍZSZINTES: 11. Férfinév becézve 12. Az utasok és rézművesek védőszentje 13. Máltai és spanyolországi gépkocsik jelzései 15. Kettős betű 16. Merész 18. Csak félig iker 19. Aroma 20. Romániai folyó 21. Beköszöntőt 24. Ruhát tisztít 25. Gyarapodik 27. Zuhant 29. Biztatás 30. Ilyen beszélő a telefon is 32. Ibolya egyik fele 33. Ehető vízállat 35. Zsugorodik 37. Fényképtárolón 38. Jövendőmondó hely 39. Kritizál 40. Fél

evés 42. Somogy megyei helység 44. Hajófar 45. Személyesnévmás többese 46. Kávé keverék 48. Becézett Ilona 50. Kis csapategység 51. Francia regényíró volt 52. Zseblámpás kelléke 53. Elme 54. Gyilkolt 56.... regénye, Gárdonyi mű 58. Libát etet 59. Jamaicai gépkocsi jelzés 60. Író keverve 62. Nem azt 64. Kilométer rövidítés 65. Női név 67. Csillagkép

FÜGGŐLEGES: 1. Beethoven volt aki ezt írta 2. Ybl Miklós névjele 3. Jugoszláviai kikötőváros 4. Azonos a 53. vízszintessel 5. Irányszó 6. Korosabb 7. Ellenben 8. Van ilyen társaság is 9.

-nak párja 10. Nádasdy Kálmán névjele 14. Nem utó 16. Ilyen temető is van 17. Oszt keverve 19. Molekula 22. Irányszó 23. Fordított állóvíz 26. Elrak 28. Ruha féle 30. Ilyen egység is van 31. Ruhát simít 33. Foggal mar 34. Elek (!) 36. Egyforma betűk 37. Angolul cinke 41. Virág 43. Étele 45. Vigyázók 47. Tüzet szüntet 48. Azonos a 48. vízszintessel 49. Fohász 50. Elődöt 55. Párna töltelék 57. Tüzet éleszt 60. Verssor végződés 61. Nem oda 62. Vénája 63. Taszt 65. Hélium vegyjele 66. Vissza hahnium vegyjele 67. Azonos a 23. függőlegessel 68. Neon vegyjele

Kiadja
a LIGA Ügyvivő
Bizottsága

Felelős kiadó:
Forgács Pál
Felelős
szerkesztő:
Szilágyi Sándor
Fotó:
Szöllősy Balázs

Cím:
1071 Budapest,
Gorkij fasor 45.
1/2 emelet
Telefon:
142-8143
telex:
223441 - LIGA

Tördelés:
TYPOTOP Bt.,
Budapest
Készült
a KÉZirat Kiadó
gondozásában